

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи

з навчальної дисципліни

«СВІТЛО-КОЛЬОРОВИЙ ДИЗАЙН»

*(для студентів 5 курсу зі спеціальності 191 – Архітектура та містобудування,
освітня програма підготовки магістрів «Дизайн архітектурного середовища»)*

Харків – ХНУМГ ім. О. М. Бекетова – 2020

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Світло-кольоровий дизайн» (для студентів 5 курсу зі спеціальності 191 – Архітектура та містобудування, освітня програма підготовки магістрів «Дизайн архітектурного середовища») / О. В. Смірнова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. – 15 с.

Автор канд. арх., доц. О. В. Смірнова

Рецензент

М. А. Вотінов, кандидат архітектури, доцент кафедри основ архітектурного проектування (Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова)

Рекомендовано кафедрою архітектури будівель і споруд та дизайну архітектурного середовища, протокол № 7 від 24. 01. 2020.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями та темами.....	6
2 Організаційно-методичні рекомендації.....	6
3 Структура організації та зміст практичних занять.....	6
4 Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	13
Список використаних і рекомендованих джерел.....	14

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Світло-кольоровий дизайн» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальності 191 – Архітектура та містобудування освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є новітні технології в проектуванні та дизайнні міського середовища; містобудівне значення тих чи інших об'єктів світло-кольорового дизайну; системний підхід в проектуванні архітектурних об'єктів міста із використанням засобів світло-кольорового дизайну для забезпечення високого рівня функціонального, естетичного та психологічного комфорту.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни базується	На результатах вивчення дисципліни базується
Сучасні проблеми архітектури і містобудування	Дизайн міських просторів
Новітні опоряджувальні матеріали, вироби і конструкції	Сучасні стилі інтер'єрних просторів
Сучасні просторові конструкції	Ландшафтний дизайн
Архітектурно-дизайнерське проектування	–
Курсовий проект «Дизайн публічних просторів міст»	–
Екодизайн	–
Дизайн предметно-просторового середовища	–

Дисципліна «Світло-кольоровий дизайн» складається з таких змістових модулів (далі – ЗМ):

ЗМ 1 Ретроспективний аналіз формування світло-кольорового середовища сучасного міста.

ЗМ 2 Світло-кольорове середовище міста як об'єкт архітектурного проектування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Світло-кольоровий дизайн» є вивчення теоретичних засад та методики проектування архітектурного середовища із використанням засобів світло-кольорового дизайну.

Завданнями є ознайомлення студентів з історичним і сучасним розумінням світло-кольорового дизайну; знаннями про головні характеристики та особливості формування світло-кольорового дизайну інтер'єрних та

екстер'єрних просторів об'єктів; навчити студента бачити проблемну ситуацію в міському середовищі та знаходити шляхи вирішення проблеми через звернення та пошук засобів, індивідуальних підходів і методів проектування світло-кольорового дизайну архітектурного середовища.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- історичні витoki, особливості та перспективи розвитку об'єктів світло-кольорового дизайну в міському середовищі;
- відомі закономірності й історичні досягнення у сфері світло-кольорового дизайну;
- основи світло-кольорового дизайну архітектурного середовища;
- основні положення, методи, засоби та прийоми комплексного формування архітектурного середовища із застосуванням засобів світло-кольорового дизайну;
- методичні основи архітектурно-дизайнерського проектування з урахуванням стратегії сталого розвитку;
- сучасні тенденції гуманізації архітектурного середовища засобами світло-кольорового дизайну;

уміти:

- застосовувати архітектурно-просторові принципи та прийоми формування архітектурного середовища із використанням засобів світло-кольорового дизайну;
- керуючись нормативними документами застосовувати прогресивні методи формування архітектурного середовища із використанням засобів світло-кольорового дизайну;
- визначати актуальні проблеми та враховувати сучасні тенденції розвитку в проектуванні світло-кольорового архітектурного середовища;
- використовувати сучасні підходи та інноваційні технології в проектуванні світло-кольорового архітектурного середовища;

мати такі компетентності:

- здатність аналізувати та обґрунтовувати рішення світло-кольорового дизайну архітектурного середовища в контексті історичного досвіду;
- здатність виконувати консультаційні послуги в галузі світло-кольорового дизайну та участі в аналізі просторових міських структур;
- здатність виконувати дизайнерські рішення архітектурного середовища з використанням елементів світло-кольорового дизайну, малих форм, ландшафтних компонентів, колористики, елементів візуальної комунікації тощо;
- здатність виконувати дизайнерські рішення по гуманізації міських просторів із використанням засобів світло-кольорового дизайну.

1 ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ

МОДУЛЬ 1 СВІТЛО-КОЛЬОРОВИЙ ДИЗАЙН

Змістовий модуль 1.1 Ретроспективний аналіз формування світло-кольорового середовища сучасного міста.

Тема 1 Еволюція формування світло-кольорового середовища сучасного міста.

Тема 2 Штучне світло та колір – формоутворювальні засоби міського середовища.

Тема 3 Екологія освітлення у формуванні архітектурного середовища сучасного міста.

Змістовий модуль 1.2 Світло-кольорове середовище міста як об'єкт архітектурного проектування.

Тема 4 Світло-кольоровий дизайн міських об'єктів.

Тема 5 Прийоми світло-кольорового дизайну у формуванні ландшафтно-рекреаційних територій міста.

Тема 6 Принципи архітектурно-художнього проектування світло-кольорового середовища сучасного міста.

Тема 7 Світловий дизайн будівель і споруд.

Тема 8 Інновації у світло-кольоровому дизайні інтер'єрних просторів будівель і комплексів.

Тема 9 Перспективні тенденції проектування світло-кольорового середовища сучасного міста.

2 ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методика викладання курсу «Світло-кольоровий дизайн» передбачає роботу в діалозі викладача зі студентами та розрахована на 17 годин лекцій, 17 годин практичних занять та 86 годин самостійної роботи.

Для розуміння студентами структури навчального процесу та зв'язку практичних занять і самостійної роботи з лекційними заняттями даний розділ подається у вигляді структурно-змістовних таблиць, що включають як інформацію про зміст, структуру та часовий розподіл по окремим темам та видам занять, так і короткі рекомендації щодо виконання практичних завдань та організації самостійної роботи.

3 СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямованого на формування вмінь та навичок виконання певних видів роботи. За кожною темою викладач проводить практичні заняття (табл. 1), на яких формує у студентів уміння та навички практичного застосування окремих теоретичних

положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання графічно-аналітичних завдань.

Таблиця 1 – Структура організації та зміст практичних занять

Види навчальних занять	Години	Тематика, зміст та методичні вказівки з проведення практичних занять
1	2	3
Модуль 1 Світло-кольоровий дизайн		
Змістовий модуль 1.1 Ретроспективний аналіз формування світло-кольорового середовища сучасного міста		
Тема 1 Еволюція формування світло-кольорового середовища сучасного міста	2	Визначення поняття «світло-кольорове середовище». Етапи та особливості формування світло-кольорового середовища міста на протязі розвитку цивілізації
Практичні заняття	2	1. Збір та вивчення відомостей щодо освітлення міського середовища на різних історичних етапах. 2. Виконання графічної роботи із проведенням порівняльного аналізу формування світло-кольорового середовища міста в процесі розвитку цивілізації: – виокремити основні періоди і схематично проілюструвати процес розвитку освітлення міського середовища. – надати короткий опис до кожної ілюстрації. – указати особливості проектування світло-кольорового середовища міста на кожному з етапів розвитку цивілізації. Завдання виконують у вигляді графічної роботи на аркуші формату А3
Самостійна робота	9	Перегляд літератури та ознайомлення з особливостями формування світло-кольорового середовища міста на різних етапах розвитку цивілізації
Тема 2 Штучне світло та колір – формоутворювальні засоби міського середовища	2	Поняття штучного світла та кольору у формуванні міського середовища. Вітчизняний та закордонний досвід формування художнього образу сучасного міста із використанням штучного світла та кольору

Продовження таблиці 1

1	2	3
Практичні заняття	2	<p>1. Вивчення сучасних тенденцій проектування міського середовища із використанням різнокольорового штучного освітлення. Розгляд вітчизняного та закордонного досвіду формування світло-кольорового образу міста.</p> <p>2. Виконання практичного завдання у вигляді презентації Power Point (обсягом до 10 слайдів) стосовно формування світло-кольорового міського середовища з використанням різноманітних джерел штучного світла:</p> <ul style="list-style-type: none"> – навести приклади світло-кольорового вирішення архітектурного середовища міста (5-6 варіантів), які ілюструють значну роль використання різноманітних джерел штучного освітлення та кольору в їх формуванні, відповідних прийомів і технологій; – позначити тип кожного з представлених джерел штучного освітлення, виконати аналіз його застосування при створення світло-кольорового образу міста; – надати коротку оцінку значущості використаних в наведених прикладах освітлення прийомів і технологій
Самостійна робота	9	Самостійний перегляд літератури з заданої теми, робота з аналогами. Остаточне оформлення розробленої на занятті презентації
Тема 3 Екологія освітлення у формуванні архітектурного середовища сучасного міста	2	Визначення поняття «екологія освітлення». Створення умов зорового комфорту при формуванні архітектурного середовища сучасного міста. Засоби боротьби з світовим забрудненням сучасного міста
Практичні заняття	2	Розробити аналітичну схему у вигляді графічної роботи на аркуші формату А3, що розкриває поняття «екологія освітлення» та особливості комфортного зорового сприйняття архітектурного середовища. Визначити на схемі основні засоби запобігання світовому забрудненню міста

Продовження таблиці 1

1	2	3
Самостійна робота	10	Вивчення літературних джерел та пошук прикладів формування архітектурного середовища сучасного міста з позиції екології його освітлення. Остаточо скоректуйте розроблену на занятті аналітичну схему
Змістовий модуль 1.2 Світло-кольорове середовище міста як об'єкт архітектурного проектування		
Тема 4 Світло-кольоровий дизайн міських об'єктів	2	Особливості побудови світлових просторів різних типів. Специфіка формування відкритих архітектурних просторів у міському середовищі із використанням засобів світло-кольорового дизайну
Практичні заняття	2	1. Дати визначення поняттю «світло-простір», виявити його основні типи. Визначити особливості побудови світлових просторів різних типів. 2. Розробити аналітичну блок-схему та виявити основні завдання світло-кольорового формування відкритих архітектурних просторів у міському середовищі. Визначити специфіку формування світло-кольорового образу відкритих архітектурних просторів у міському середовищі залежно від дистанції їх сприйняття (ближнього, середнього і далекого планів). Завдання виконується у вигляді графічної роботи на аркуші формату А3
Самостійна робота	10	Студент самостійно закінчує розробку аналітичної блок-схеми. З урахуванням зауважень викладача проводиться коректування та виконання роботи начисто
Тема 5 Прийоми світло-кольорового дизайну у формуванні ландшафтно-рекреаційних територій міста	2	Визначення поняття «ландшафтно-рекреаційний об'єкт». Особливості архітектурно-художнього формування світло-кольорового середовища ландшафтно-рекреаційних об'єктів
Практичні заняття	2	1. Розробити аналітичну схему, що відобразить особливості формування та архітектурно-художні завдання, які необ-

Продовження таблиці 1

1	2	3
		<p>хідно вирішувати при розробці світло-кольорового середовища ландшафтно-рекреаційних об'єктів. Визначити специфіку та прийоми освітлення ландшафтно-рекреаційних об'єктів.</p> <p>2. На основі розробленої або існуючої концептуальної 3D моделі архітектурно-ландшафтного об'єкту у м. Харкові розробити проектне рішення його художнього підсвічування із застосуванням різноманітних засобів світло-кольорового дизайну, що виявляє особливості формування його художнього образу в вечірню добу. Завдання виконується у вигляді графічної роботи на аркуші формату А2</p>
Самостійна робота	9	Самостійний перегляд періодичної літератури щодо проблем формування світло-кольорового середовища ландшафтно-рекреаційних об'єктів. Виявити найбільш цікаві приклади. Остаточне корегування аналітичної схеми
Тема 6 Принципи архітектурно-художнього проектування світло-кольорового середовища сучасного міста	2	<p>Основні принципи архітектурно-художнього проектування світло-кольорового середовища сучасного міста.</p> <p>Способи конструювання світлового образу архітектурного середовища або об'єкта</p>
Практичні заняття	2	<p>1. Розробити аналітичну схему, що виявляє специфіку формування архітектурного середовища з використанням світло-кольорового дизайну. Коротко викласти принципи архітектурно-художнього формування світло-кольорового середовища сучасного міста, зазначивши, які два принципово різних способи можливі при конструюванні світлового образу будь-якого об'єкта.</p> <p>2. Архітектурне середовище слід розглядати як складну систему, що включає будівлі з громадською, виробничою та житловою функцією. Специфіка формування архітектурного об'єкта із застосу-</p>

Продовження таблиці 1

1	2	3
		<p>ванням світло-кольорового дизайну буде залежати від його функціонального призначення. Спробувати це виявити в аналітичній схемі.</p> <p>3. Розробити ескіз освітлення будь-якого суспільного будинку з урахуванням викладених принципів. Будівля має бути середньої поверховості.</p> <p>Завдання виконується у вигляді графічної роботи на двох аркушах формату А3</p>
Самостійна робота	9	<p>Вивчення літератури з заданої теми. За результатами практичного заняття виконуються креслення. З урахуванням зауважень викладача проводиться корегування графічної частини роботи</p>
Тема 7 Світловий дизайн будівель і споруд	2	<p>Основні проблеми формування світло-кольорового образу архітектурних об'єктів сучасного міста. Засоби та прийоми світло-кольорового оформлення фасадів будівель і споруд різного призначення</p>
Практичні заняття	2	<p>1. Самостійний перегляд літератури щодо проблем формування світло-кольорового образу архітектурних об'єктів. Виявити найбільш цікаві приклади формування світло-кольорового образу будівель і споруд у міському середовищі.</p> <p>2. На генплані центру м. Харкова необхідно зазначити умовними позначеннями:</p> <ul style="list-style-type: none"> – будівлі, які мають місцевий акцент; – будівлі, що є суспільними орієнтирами; – будівлі, які несуть інформацію про простір. <p>Покажіть на генплані центру міста, де необхідно створити об'єкти світло-кольорового дизайну у вигляді громадських будівель.</p> <p>3. Запропонувати концептуальне рішення такої громадської будівлі та проілюструвати три варіанти святкового світло-кольорового її оформлення.</p> <p>Завдання виконується у вигляді графічної роботи на двох аркушах формату А3</p>

Продовження таблиці 1

1	2	3
Самостійна робота	9	Остаточна розробка аналітичної схеми. Аналіз літературних джерел щодо світлового оформлення будівель і споруд
Тема 8 Інновації у світло-кольоровому дизайні інтер'єрних просторів будівель і комплексів	2	Інноваційні прийоми формування світло-кольорового образу інтер'єрних просторів сучасних громадських та житлових будівель. Особливості формування індивідуального світло-кольорового образу приміщень різного функціонального призначення в структурі сучасних будівель і комплексів
Практичні заняття	2	1. Визначити найбільш цікаві приклади формування світло-кольорового образу інтер'єрів будівель, надати їх у вигляді аналогового ряду. 2. Запропонувати ескіз-ідею світло-кольорового оформлення інтер'єрного простору будь-якого приміщення житлової або громадської будівлі та проілюструвати основні інноваційні прийоми, що були використані при створенні індивідуального світло-кольорового образу цього приміщення. Завдання виконується у вигляді графічної роботи на аркуші формату А3
Самостійна робота	10	Самостійний перегляд та вивчення літератури щодо інновацій у формування світло-кольорового образу інтер'єрних просторів сучасних громадських та житлових будівель.
Тема 9 Перспективні тенденції проектування світло-кольорового середовища сучасного міста	1	Перспективи та основні вектори розвитку створення світло-кольорового образу архітектурного середовища сучасного міста
Практичні заняття	1	1. Виявити найбільш цікаві приклади сучасних та перспективних рішень з формування світло-кольорового середовища сучасного міста. 2. Перерахувати усі, на ваш погляд з актуальних, перспективних тенденцій проектування світло-кольорового середо-

Закінчення таблиці 1

1	2	3
		вища сучасного міста. 3. Розробити аналітичну блок-схему із виявленням перспективних тенденцій проектування світло-кольорового середовища сучасного міста. Обґрунтувати та навести ілюстративний ряд для кожної із зазначених перспективних тенденцій. Завдання виконується у вигляді графічної роботи на двох аркушах формату А3
Самостійна робота	11	Самостійний перегляд літератури та визначення особливостей перспективних тенденцій проектування світло-кольорового середовища сучасного міста. Робота з конспектом лекцій. Підготовка до рецензування. Кожен студент повинен дати рецензію на проведену роботу за відповідним завданням іншого студента
Усього годин	120	–

Тематика контрольних робіт

Комплексні контрольні роботи, передбачені програмою навчальної дисципліни. Розроблені за тематикою змістовних модулів і відповідають обсягу лекційного матеріалу.

Критерії оцінювання контрольної роботи

1. Студент впевнено орієнтується в змісті курсу, відповідає на всі три контрольні запитання, ілюструючи відповіді ескізами, начерками: «відмінно».
2. Студент орієнтується в змісті трьох контрольних запитань курсу, недостатньо володіє методикою ведення процесу розробки дизайн-проекту: «добре».
3. Студент погано орієнтується в змісті контрольних запитань, володіє принциповими питаннями за темами курсу, розуміє специфіку роботи архітектора в сфері світло-кольорового дизайну : «задовільно».
4. Студент не орієнтується в змісті контрольних запитань: «незадовільно».

4 ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ ТА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

Види та засоби контролю (тестування, індивідуальні завдання тощо)	Бали, %
МОДУЛЬ 1 Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Графічні завдання	35 %
ЗМ 1.2 Графічні завдання	35 %
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1 (залік)	30 %
Усього за модулем 1	100 %

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ І РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Основи дизайну архітектурного середовища : підручник / Тімохін В. О., Шебек Н. М., Малік Т. В. та ін. – Київ : КНУБА, 2010. – 400 с.
2. Дизайн архитектурной среды : учеб. для вузов / Г. Б. Миневрин, А. П. Ермолаев, В. Т. Шимко и др. – М. : Архитектура-С, 2005. – 504 с.
3. Шимко В. Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование. Основы теории : учеб. пособие / В. Шимко. – М. : Архитектура-С, 2006. – 296 с.
4. Шимко В. Т. Архитектурно-дизайнерское проектирование городской среды : учебник / В. Шимко. – М. : Архитектура-С, 2006. – 384 с.
5. Малік Т. В. Історія дизайну архітектурного середовища: навч. посібник. – Київ : КНУБА, 2003. – 192 с.
6. Щепетков Н. И. Световой дизайн города : учебное пособие. – М. : Архитектура-С, 2006. – 320 с.
7. Крижановська Н. Я. Світло-кольоровий дизайн сучасного міста: навч. посібник / Н. Я. Крижановська, В. П. Дубинський. – Харків : ХНАМГ, 2013. – 129 с.
8. Кёлер В. Свет в архитектуре. Свет и цвет, как средства архитектурной выразительности / В. Кёлер, В. Лукхард. – М. : Госстрой-издат, 1961. – 182 с.
9. Овчаренко В. А. Энергосберегающие технологии в современном строительстве / В. А. Овчаренко. – М. : Стройиздат, 1990. – 130 с.
10. Орельская О. В. Современная зарубежная архитектура : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / О. В. Орельская. – М. : ИЦ «Академия», 2006. – 272 с.
11. Прина Ф. Архитектура. Элементы, формы, материалы / Ф. Прина. – М. : Омега, 2010. – 384 с.

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«СВІТЛО-КОЛЬОРОВИЙ ДИЗАЙН»

*(для студентів 5 курсу
зі спеціальності 191 – Архітектура та містобудування,
освітня програма підготовки магістрів
«Дизайн архітектурного середовища»)*

Укладач **СМІРНОВА** Ольга В'ячеславівна

Відповідальний за випуск *С. П. Шкляр*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *О. В. Смірнова*

План 2020 , поз. 53М

Підп. до друку 10.06.2020. Формат 60 × 90/8

Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 0,8.

Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: rektorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК 5328 від 11.04.2017.